

TANTÁRGY NEVE: ÉPÍTÉSZETTÖRTÉNETI ISMERETEK 1.	KREDITÉRTÉKE: 4
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tanóra típusa és óraszám: 48 óra előadás	
Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők (ha vannak):	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium	
Az ismeret ellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok (ha vannak): Rajzfeladat	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): I.	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -	
Tantárgyleírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A tárgy kétirányból kezdi letapogatni az építészettörténet monolitikus tömbjét. Egyszerre tárgyalja - a kronológiát szem előtt tartva - az ókor építészetét és a XX. század térelmélettel foglalkozó teoretikusok és építészek gondolatait. Az ókor a klasszikus építészettörténet kezdetét jelöli, míg a XIX. század vége és XX. század eleje a térről mint fogalomról való gondolkodás kezdetét. A tér fogalmához a térérzékelés pszichológiája felől közelítünk, hogy megértsük a térhatás és térérzet összefüggését, eljussunk a tér és a tömeg problematikájához, a tér és a test viszonyának kifejtéséhez. Az utat irodalmi és teoretikus szövegek értelmezésén, filmek elemzésén, és egyéb építészeti alkotások megismerésén át tesszük meg, és jutunk el a tér körülírásához. Az ókor kapcsán megvizsgáljuk az elemi és rangos építészet szétválásától milyen úton fejlődött a szakrális és profán építészet. Míg előbbi a mindenkori művészet csúcsát képviseli, utóbbi a hétköznapi élet igényeinek kielégítését biztosítja. Vizsgáljuk, hogy a megkívánt funkció miképp befolyásolja a létrehozott épületek térrendszerét, tömegalakítását. Milyen pszichológiai hatás érhető el az épületek arányképzésének alakításával, léptékének és kompozíciójának formálásával, a kapcsolódó téri és szerkezeti ritmusokkal.	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN):	
Kötelező irodalom: - Szabó Zsigmond: A tér és a művészet (letölthető: https://epa.oszk.hu/01200/01273/00021/pdf/20050530053711.pdf) - Gaston Bachelard: A tér poétikája (részlet) - Nádas Péter: Párhuzamos történetek (részlet) - Kerékgyártó Béla (szerk): A mérhető és a mérhetetlen. Typotex, Budapest, 2000, ISBN: 9789639548442 (részletek) - Dr. Vámosy Ferenc: Mies van der Rohe írásaiból (részletek) - Le Corbusier: Új építészet felé. Corvina Kiadó. (részlet) - Hajnóczy J. Gyula: Az építészet története. Ókor I-II., Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest 1991 - Vitruvius: Tíz könyv az építészetéről. Quintus kiadó, Szeged, 2009. Ajánlott irodalom: - Pogány Frigyes: A belső terek művészete. Budapest, Műszaki Könyvkiadó, 1955, - Kenneth Frampton: A modern építészet kritikai története. Terc, Budapest 2009, ISBN: 9789639535695 - Morovánszky Ákos - M. György Katalin: A tér - Kritikai antológia- Építészettudomány a XX. században - Szentkirályi Zoltán: Az építészet világtörténete, Terc, Budapest 2004, (pp. 17-96, 139-214) - Bárony István: Építészettörténet, műemlékvédelem Szega, Pécs 2014. - Pattantyús-Ábrahám Ádám: Boltozatok és kupolák Terc, Budapest 2011 - Déry Attila: Klasszikus formatan; Terc, Budapest, 2005	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	
a) tudása - általános műveltségi/történelmi ismeretek a középiskolai tanulmányokból b) képességei - szövegértés, szövegelemzés, írás/fogalmazás készség, vizuális memória, rajzkészség	
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Vági János DLA egyetemi docens, tanszékvezető	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k) (név, beosztás, tud. fokozat): Gajdos Csaba óraadó	

kód: MK3TOR1E04EX17		köv: k	tantárgy megnevezése: ÉPÍTÉSZETTÖRTÉNETI ISMERETEK 1.	tantárgy típusa: ÉSZ	tanszék: ÉSZ
óraszám: 4/0/0	nyelve: magyar	kredit: 4	tantárgyfelelős: Vági János DLA egyetemi docens	kurzusoktatói Gajdos Csaba óraadó Vági János DLA egyetemi docens	előkövetelmény: -
hét/nap		előadás1:		előadás2:	
0.		regisztrációs hét			
1. 09.08		A tér fogalmának bevezetése. Mi is a tér, mint tér?		Bevezetés. Az építészet céljai és eszközei	
2. 09.15.		Tér és test viszonya 1.		A termékeny félhold építésze. Tér- és tömegalakítás fejlődése	
3. 09.22.		Raumplan fogalma		Az ókori Egyiptom sírépítésze	
4. 09.29.		Tér és test viszonya 2.		Az ókori Egyiptom templomai	
5. 10.06.		Tér és tudat viszonya - a tér pszichológiája 1.		Kréta és Mükéné építésze, koragörög térrendszerek	
6. 10.13.		„A doboz szétrombolása” - a lényegi építészet		Ókori görög építészet. Klasszikus arányrendszer elemei	
7. 10.20.		I. rajzhét			
8. 10.27.		Tér és tudat viszonya - a tér pszichológiája 2.		Etruszk építészet	
9. 11.03.		Térérzet és térhatás		Ókori római építészet 1.	
10. 11.10		Szabad alaprajz és az univerzális tér		Ókori római építészet 2.	
11. 11.17.		A tér, mint társadalmi termék		Ókeresztény építészet	
12. 11.24.		A tér, mint kommunikációs színtér		Ókeresztény építészet	
13. 12.01.		Cinq points de l'arcitecture moderne		Bizánci építészet és hatásai	
14.		II. rajzhét			

számonkérési módok:

Zárthelyi és írásbeli vizsga. Rajzfeladat.

kötelező irodalom:

- Szabó Zsigmond: A tér és a művészet (letölthető: <https://epa.oszk.hu/01200/01273/00021/pdf/20050530053711.pdf>)
- Gaston Bachelard: A tér poétikája (részlet)
- Nádas Péter: Párhuzamos történetek (részlet)
- Dom H. van der Laan: Az építészeti tér (kiadott részlet Morovánszky Ákos, M. Gyöngy Katalin: A tér, kritikai antológia c. gyűjteményéből)
- Kerékgyártó Béla (szerk): A mérhető és a mérhetetlen. Typotex, Budapest, 2000, ISBN: 9789639548442 (részletek)
- Dr. Vámosy Ferenc: Mies van der Rohe írásaiból (részletek)
- Le Corbusier: Új építészet felé. Corvina Kiadó. (részlet)
- Hajnóczi J. Gyula: Az építészet története. Ókor I-II., Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest 1991
- Vitruvius: Tíz könyv az építészetéről. Quintus kiadó, Szeged, 2009.

Ajánlott irodalom:

- Morovánszky Ákos - M. György Katalin: A tér - Kritikai antológia- Építészettelmélet a XX. században
- Pogány Frigyes: A belső terek művészete. Budapest, Műszaki Könyvkiadó, 1955,
- Kenneth Frampton: A modern építészet kritikai története. Terc, Budapest 2009, ISBN: 9789639535695
- Szentkirályi Zoltán: Az építészet világtörténete I, Terc, Budapest 2004, (pp. 17-96, 139-214)
- Bársony István: Építészettörténet, műemlékvédelem Szeged, Pécs 2014.
- Pattantyús-Ábrahám Ádám: Boltozatok és kupolák Terc, Budapest 2011
- Déry Attila: Klasszikus formában; Terc, Budapest, 2005

az aláírás és vizsgára bocsátás különleges feltételei:

- Részvétel az órák (előadás és gyakorlat) legalább 66%-án. Megengedett hiányzás 3 alkalom. Hiányzásnak minősül, ha a hallgató nincs jelen az egész órán. Az óra elején és végén katalógus készül.

teljesítményértékelés:

- Öt számjegyű értékelés a félévközi zárthelyik és vizsga alapján.